

Některé zkušenosti z cvičení tankového pluku

Kapitán Vladimír Bradáč

V posledních měsících provedl tankový pluk několik cvičení. Ve svém článku chci uvést získané zkušenosti z těchto cvičení. Zaměřím se na:

- metodiku práce štábu pluku pro rozhodnutí velitele pluku;
- na organizaci týlového a technického zabezpečení a
- na otázku spojení.

Tankový pluk zaujal prostor rozptýlení v ranních hodinách po 100km nočním přesunu. K veliteli pluku se dostavil styčný důstojník od velitele svazku s novým úkolem, jímž byla stanovena doba pohotovosti k plnění dalšího úkolu za 3 hodiny a čára zasazení pluku 50 km od prostoru rozptýlení.

V operačním stanu se shromáždili kromě velitele pluku jeho zástupci, NS, ZNS, PNS, CHN, ZN a velitel pluku četl osobně nařízení velitele svazku tak, aby všichni stačili zakreslovat nový úkol do svých pracovních map. ZNS zakresloval mapu veliteli pluku a PNS výkazovou mapu.

Po seznámení s novým úkolem velitel pluku spolu s NS, s technickým zástupcem a zástupcem pro týl si krátce ujasnili úkol, provedli časový rozpočet a na tomto základě vydal velitel pluku předběžné nařízení styčným důstojníkům, neboť linkové spojení k jednotkám v této době nebylo vybudováno. Štáb vydal krátký rádiový signál, aby velitele jednotek se dostavili na VS pluku. Předběžné nařízení bylo vydáno do 30 minut po obdržení úkolu od svazku. Zkušenost ukázala, že nemá-li být narušena práce při rozhodnutí velitele pluku, je třeba styčné důstojníky volit:

- velitele velitelské čety,
- pomocníka NS pluku,
- příslušníka politické skupiny.

Velitel a štáb pracoval podle tohoto časového rozpočtu:

- Č — obdržení úkolu od velitele svazku,
- Č až Č + 30 seznámení s úkolem, zakreslení do map, vydání předběžného nařízení pro jednotky styčným důstojníkům,
- Č + 30 až Č + 35 — vydání předběžného rozhodnutí velitelem pluku a pokynů pro zástupce a odborné náčelníky,

Č + 35 až Č + 50 — řešení otázek se zástupci, odbornými náčelníky, včetně návrhu NS na řešení úkolu,

Č + 50 až 55 velitel pluku si kompletuje celé rozhodnutí,

Č + 55 až 70 rozhodnutí velitele pluku.

Velitelé tankových praporů se vrátili na své VS do Č + 100 a vydali své rozhodnutí velitelům tankových rot do Č + 130. Plnění úkolů a praporů, které vyplynuly z předběžného nařízení velitele pluku organizoval NS a ZVTV praporu. V některých případech byl velitel rot nucen vydat rozkaz najednou celé rotě a přeskočit stupeň čety.

V průběhu rozhodnutí velitele pluku byly zpracovány ostatní propočty a nařízení jako tabulka přesunu a nařízení pro bojové zabezpečení tak, že byly hotovy se skončením rozhodnutí velitele pluku a mohly být dány velitelům jednotek. Štáb měl předem připraveny formuláře, do kterých pouze vpišovali všechny potřebné údaje. Rovněž byly předem připraveny tabulky, kde byly názvy osad, měst z celé ČSSR a k nim se připojovaly z mapy osady, města a význačné terénní prvky ve směru plnění stanoveného úkolu. Takto zabezpečit mimo kódované mapy — kódování terénu. Je prospěšné, doručit tabulky velitelům jednotky nejméně jednu hodinu před dobou bojové pohotovosti.

Po ukončení těchto prací organizoval velitel a štáb pluku kontrolu pochopení úkolu a jeho proniknutí až k osádce a kontrolu materiálních příprav u jednotek. Výjezdu bylo využito k doručení těch dokumentů, které ještě nebyly hotovy při ukončení rozhodnutí velitele pluku. Tito důstojníci zůstávali u jednotek k době pohotovosti a byli odpovědní za vyvedení praporu do výchozího místa a zařazení do sestavy pluku a teprve potom se vraceli na VS pluku.

Při rozhodnutí velitele pluku je nutné,

aby velitelé praporů si zakreslovali nejen svůj úkol, ale i úkol ostatních praporů a tak byli schopni převzít okamžitě v průběhu přesunu nebo boje jejich úkol. Příslušníci štábu ve složení NS, ZNS, PNS, NPRZ plnili v průběhu cvičení úkoly, které vyplývají z jejich funkčních povinností a z charakteru úkolu. Detailní rozdělení práce na štábu pro každého funkcionáře je stabilní a v průběhu roku bez závažné příčiny se nemění. Kromě toho jsou všichni připraveni plnit úkoly ve funkci styčného důstojníka.

U velitelství praporu byl minulý rok zrušen GAZ 69 a tím byl velitel praporu zbaven jediného rychlého dopravního prostředku, aby se mohl dostavit na VS velitele pluku. Jezdit tankem nebo na motorce je pro tohoto funkcionáře neúnosné. Při cvičení si pak velitel a štáb praporu upravují PV3S a tím odebírají vozidlo pro přesun materiálu, pro který je určeno.

K otázce materiálního zabezpečení

Po nočním přesunu bylo spotřebováno 0,37 n na tank, tj. 300 l a vzhledem k dalšímu úkolu, tj. dosažení čáry zasazení na plných pohyblivých zásobách, je zapotřebí zvýšit zásobu PHM o 0,2 n na vozidlo, tedy celkem je třeba doplnit 0,57 n, což je 460 l nafty. Plukovní sklad PHM veze 0,5 n a je tedy schopen tento požadavek zhruba krýt. Při současném doplňování PHM u všech praporů tento úkol lze splnit za 2½ hod. i se zvýšenou zásobou 0,2 n tak, že se přidá k vozidlu 1 sud s PHM. Je-li předběžné nařízení vydáno včas a doplňování správně organizováno, lze tento úkol splnit do stanovené doby pohotovosti. Tímto výdejem PHM zůstává však plukovní sklad PHM bez zásob a musí setrvat na místě, dokud není doplněn letáčkou od svazku a pak může po stanovené ose dosáhnout týlu pluku. Řeší tento úkol tak, aby doplnění a zvýšení zásob PHM bylo provedeno letáčkou přímo od svazku k praporům, je nereálné a časově neproveditelné; svazek nemá prostředky, aby doplnil přímo prapory u všech pluků.

Před čarou zasazení bude nutno plánovat krátkou zastávku v trvání 30 minut ke kontrolní prohlídce č. 1 a k doplnění z přídatného sudu. Tento sud mohou tanky odhodit. Tuto zastávku je výhodné plánovat ještě před rozvinutím do praporek proudů.

Vzhledem k tomu, že prapor nevezne žádné zásoby PHM ani munice a nelze předvídat předem v průběhu boje přestávky k doplnění vozidel, je výhodné vyčlenit pro

prvosledové tankové prapory z prostředků týlu pluku letáčky s PHM a municí, které se pohybují od čáry rozvinutí do praporek proudů za prapory a mohou je doplňovat za boje. Letáčka ve složení: cisterna na 3000 l a 3 PV3S se 4 pp munice. U týlu pluku vytvořit zálohu letáček v obdobném složení a mít je připraveny k zasazení na potřebná místa, popřípadě k náhradě vyčerpaných letáček u praporů, které se ihned po vyčerpání zásob vrací k týlu pluku. Toto řešení, je-li správně organizováno a řízeno, umožňuje nepřetržité zásobování jednotek v průběhu boje.

K otázce stravování

Plánovat stravování pouze konzervovými dávkami v zimě je nereálné. Zmrzlé konzervy osádky tanků nenasytí. V zimních podmínkách je nutné vydávat teplou stravu nejméně 2× denně v přestávkách mezi bojem a pomocí termosů dodávat osádkám čaj. Toto si vyžaduje, aby polní kuchyň byla vezena na autech a náčelník štábu praporu podle bojové situace neustále řídil hospodářské výdejny. Za jízdy se mohou vařit jednoduchá jídla, která se dají po delší dobu udržovat v horkém stavu (guláš, luštěniny). Při tomto řešení pak nepostává jedno vozidlo, které je přiděleno na hospodářskou výdejnu praporu. Je zapotřebí dvou vozidel. Samozřejmě druhé vozidlo jde na úkor jiného materiálu. Jelikož se polní kuchyně budují na PV3S svépomocí a vlastními prostředky, dochází k poškození vozidel a k neodbornému upevnění polních kuchyní. Je třeba, aby naši technici vyřešili pojiždnou polní kuchyň a dodali útvarům.

Stravu lze rozdělovat tak, že:

- rota si přijde pro stravu s termosy (je-li rozptýlena volně v terénu),
- při sestavě v rotních pochodových prouděch polní kuchyň projíždí kolem tanků a vydává stravu do jídelního nádobí. Dosažená norma výdeje stravy na rotu 10 až 15 minut.

Přes to všechno je zapotřebí, aby tankové jednotky, technická opravná pluka a spojovací jednotky byly zásobeny před zahájením boje 1 kdp. Tankové osádky použijí 1 kdp tehdy, nebyly-li zásobeny teplou stravou, nebo tank je poškozen a zůstal stát na bojišti, příslušníci technické opravné pluky a spojovacích jednotek tehdy, plní-li úkol samostatně a nelze je zásobit z hospodářské výdejny. Jde zejména o práce při

opravách vozidel, které zůstaly na bojišti a při zabezpečování spojení.

K plnění těchto náročných úkolů týlu je zapotřebí, aby byl zabezpečen dostatečně spojovací prostředky. Zástupce velitele pro tyl má k dispozici podle tabulek RM-31-M, kterým je zabezpečeno spojení se svazkem. To podle tabulek. Zástupce velitele pro tyl se pohybuje s velitelem tankového pluku v VS a potřebuje mít zabezpečené spojení s týlem pluku, který se pohybuje vzadu. Potřebuje tedy další dvě rádiové stanice, aby mohl řídit práci týlu pluku do těch míst, kde si to vyžaduje současná bojová situace. Řešit toto spojení styčnými důstojníky je zdlouhavé vzhledem k rychlým změnám situace na bojišti. Ve skutečnosti útvar není ani dotován rádiovou stanicí RM-31-M a spojení se prakticky uskutečňuje tak, že ZT má zapůjčenou RM-31-5, namontovanou na PV3S a spojení s týlem dozadu se uskutečňuje styčnými důstojníky. Práce týlu pak je nedostatečná, jeho příslušníci nevíjí bojovou situaci a jeho zásahy přicházejí opožděně. Obdobná situace je u tankových praporů, kde hospodářskou výdejnu a přidělenou letůčku z týlu pluku řídí náčelník štábu praporu, nemá žádný spojovací prostředek, aby mohl být zapojen do sítě velitele praporu a tak být neustále informován o situaci.

Po stránce technické

je zapotřebí po nočním 100km přesunu provést kontrolní technickou prohlídku č. 2 v trvání 50 minut s důrazem na kontrolu seřízení ovládacích ústrojí, správné napnutí kolejevých pásů, chladicího systému a jeho doplnění, kontrolu měřících přístrojů, upevnění akumulátorových baterií apod.

Před čarou zasazení, nejlépe před rozvinutím do praporek proudů, provést kontrolní prohlídku č. 1 v trvání 20 minut, kde prověřit činnost měřících přístrojů, kontrolu zbrání s důrazem na elektrické odpařování a kontrolu ovládacích ústrojí. Každých 20–30 km je třeba a je zapotřebí prověřit stav podvozku s důrazem na utěsnění a uzavření korby. K této prohlídce připočíst 10 minut pro doplnění a odhoz sudů, o čemž jsem se již zmiňoval.

Při přesunu na čáru zasazení rozdělit dílenské prostředky takto:

- za tankovými prapory vytvořit TUH ve složení technická pojezdová opravná (TPO) a 1–2 tankové dílny T/A a vyprošťovací tank z prostředků pluku, s úkolem od-

straňovat závady zjištěné při kontrolních prohlídkách a poskytnutí pomoci nepojízdným vozidlům na ose.

Z čáry zasazení vytvořit dílensko-vyprošťovací skupiny, kde začlenit mimo prostředky TUH jeden OT-zdrav. a jeden OT jako technickou pozorovatelnou praporu, s úkolem stahovat techniku do skrytu, vyprostit raněné, pomoci osádkám náhradními díly, popřípadě pomoci odbornou prací mechanika. Doba odstranění závad do 30 minut, v zimních podmínkách až 60 minut. Zde je nutno vyřešit vybavení OT pozorovacími přístroji, který je určen jako technická pozorovatelná praporu, a vybavit prapory OT-zdrav., které nejsou ani v tabulkách.

Prostředky technické opravy pluku stahovat techniku většího poškození (opravy déle než 1 hodinu) do sběrných hnízd, která volit v předpokládaných místech většího poškození techniky dle stanoveného bojového úkolu.

Tanky připravit pro brodní:

- do hloubky 1,30 m — utěsnit a uzavřít korby,
- do hloubky 1,80 m — částečně připravit pro hluboké brodní se zaměřením na výfuky — na zamontování zpětných ventilů, upevnit nadmotorovou plachtu, utěsnit věž, řidičský příklop a spodní kulomet. Potřebný čas pro přípravu 120 min., v noci 180 m.n.
- nad hloubku 1,80 m úplně připravit pro hluboké brodní.

Při mrazu –10 °C se stalo, že lepidlo k částečné přípravě pro hluboké brodní zrosolovatělo a nebylo k potřebě a mimoto na špinu nebo znečištění nechytá a je nutno místa, kde se lepidla používá, očistit technickým benzinem. Nadmotorový a převodový prostor bylo nutno utěsnit pomocí tankové plachty, přichycené prky a klíny. Při kolmých březích řeky (přes 25°) montovat drápky v počtu 4 ks na jeden kolejev pás. Při vyjždění prvního tanku z brodu vytváří voda za tankem náledí, které brání dalším tankům v plynulém výjezdu z brodu.

K zabezpečení spojení má zástupce velitele pluku pro technické věci k dispozici OT-810 a rádiovou stanicí R-113 pro spojení s technickými pozorovatelnými prapory, kde technik praporu má k dispozici rovněž R-113 v PTO. Spojení ke svazku není vůbec zabezpečeno. Spojení s technickou opravnou pluku je zabezpečeno přes vyprošťovací tank, který musí zůstat u TOP,

kde je rdst. R-113. Nezabezpečení spojení se svazkem nese důsledky v práci ZVTV, neboť tento, není-li přítomen u VS pluku, není informován o celkové bojové situaci. Závěrem uvedu časovou kalkulaci:

- 50 minut na kontrolní technickou prohlídku č. 2
- 30 minut vydání stravy
- 50 minut doplnění PHM i se zvýšenou zásobou (150 celý tor)
- celkem tedy 150 minut.

K dosažení bojové pohotovosti bylo k dispozici po nočním přesunu 180 minut, zbylo tedy na vydání úkolů v rotě a kontrolu bojové pohotovosti k plnění úkolů 50 m'nut. Při nepředvídaném zdržení špatným přísunem budou mnohdy osádky plnit další úkol bez odpočinku a i když tanková rota dosáhne bojové pohotovosti po stránce materiální, nebude dokonale seznámena s nastávajícím úkolem. Následuje-li vyrazení ihned po dosažení bojové pohotovosti, nemá velitel rotu jiného řešení, než rádiem oznámit osu přesunu a čáru zasazení a další upřesňovat před čarou zasazení a v průběhu boje.

Spojení

Spojení na stupni pluk prapor je organizováno v síti velitele pluku rdst. RM-31-T a zdvojeňováno rdst. VKV R-108. Nám se osvědčilo organizovat na tomto stupni hlavní síť pomocí rdst. VKV R-108, neboť rdst. RM-31-T jsou značně nespolehlivé, vykazují značnou poruchovost a potřebují generální opravu. U praporu se nám osvědčilo mít všechna vozidla na jedné síti.

K zabezpečení spolehlivého spojení pro prapor a zdvojení spojení je zapotřebí vybavit tankový prapor 3 ks R-108, a to:

- 1 ks pro velitele praporu,
- 1 ks pro NS praporu,
- 1 ks v záloze velitele praporu a vybavit ji rotu (četu), která je určena v průběhu boje plnit průzkumné úkoly.

Pro zabezpečení linkového spojení má tankový pluk k dispozici 2 soupravy K-6 a 20 km volného kabelu. Při plnění zabezpečení lidmi norma ve dne pro položení kabelu mezi jednotkami bude 80 minut. S nejvzdálenějším praporem nebo týlem pluku v prostoru rozptýlení uskutečnit spojení pomocí směrových stanic RDM-61, pokud to dovoluje tvar terénu (u pluku cel-

kem 3 soupravy RDM-61). Z uvedeného vyplývá:

- na dobu zaujetí prostoru rozptýlení 3—6 hodin není výhodné stavět linkové spojení k jednotkám,
- bude-li linkové spojení položeno, pak pohotovost rádiového spojení musí být stanovena 80 minut před dobou bojové pohotovosti a tak poskytnout čas ke svinutí linkového vedení,
- lze ponechat na místě volný kabel, soupravy K-6 svinout,
- řešení — započít se svinováním linkového spojení až po opuštění prostoru rozptýlení tankovým plukem se neosvědčilo.

Tankový prapor má k dispozici pro linkové spojení 1 K-3, což nedostačuje k natažení kabelu ke všem rotám.

Za těchto podmínek se nám osvědčilo:

- po zaujetí prostoru rozptýlení ponechat na příjmu rádiové stanice velitele pluku, velitelů praporů a velitelů rot,
- na těchto stanicích vysílat pouze signály o 2—3 skupinách čísel při přísném zákazu jiného vysílání,
- u rot signály ze sítě výstrahy přenášet zvukovými nebo světelnými signály.

V budoucnu při zabezpečování spojení v prostoru rozptýlení na kratší dobu bude nutno upustit od linkového spojení a tuto otázku řešit pomocí malých směrových stanic (prozatím k velitelům praporů v to), které uzpůsobit k připevnění na tank nebo jiné pásové vozidlo.

Pro odposlech sítě výstrahy má tankový pluk přijímač R-105 s radistou z počtu spojovací rot. Umístění tento přijímač je možno pouze ve štábním autobuse, kde je však nedostatek místa a při jízdě téměř nemožný příjem. Vyžaduje to vybavit tento štábní autobus rdst. R-108 (nebo RM-31-T), aby bylo možno předávat ihned signály do sítě velitele pluku. V této důležité otázce jsou tedy materiální i výcvikové těžkosti. U útvaru však byla před dvěma lety zrušena hláska s vozidlem T-805 ve složení: náčelník hlásky, řidič vozidla, radista a kreslíč.

Vozidlo bylo odrušeno a vybaveno vším potřebným. Šetřit na lidech a vozidle, které však dosud zůstalo u útvaru, v této otázce není nutné, vždyť uvědomování jednotek o nebezpečí úderu ZHN je prvořadým úkolem všech štábů.